

**Falkenbergs
kommun**

"Vi behöver inte låsa upp två personal till hela vårdmomentet, utan endast till förflyttning med liften. Då kan en personal vara ute hos de andra - ge lugn och ro."

MOTORISERADE DRAGLAKAN

Skonsamma vändningar i säng

Utvärdering av Business Case	Motoriserade draglakan
Datum	2019-08-26
Projektleddare PIO	Mattias Törngren
Utvärdering utförd av	Johanna Tryggvesson

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Business casets huvuddrag	3
3. Metod	4
4. Utvärderade dimensioner	5
4.1. Brukarnytta	5
4.1.1. Själständighet	5
4.1.2. Aktivitet och delaktighet	5
4.1.3. Samhörighet	5
4.1.4. Trygghet	5
4.1.5. Integritet	6
4.2. Organisationsnytta	6
4.2.1. Ekonomi	6
4.2.2. Kompetensförsörjning	10
4.2.3. Arbetsmiljö	11
4.3. Teknik	13
4.4. Genomförbarhet	14
4.4.1. Superanvändare för hjälpmedel	15
4.4.2. Bäddkort	15
4.5. Angelägenhet	16
4.6. Tabell	16
4.7. PIO-kvadrant	17
4.8. Spindeldiagram	17
5. Riskanalys	17
6. Bilagor	19

1. Sammanfattning

Samtliga kommuner i Sverige står inför en stor utmaning i och med den demografiska utvecklingen, där antalet invånare som är över 80 år ökar med cirka 50 procent inom en tioårsperiod, samtidigt som antalet i arbetsför ålder inte ökar i alls samma takt. För att kunna fortsätta leverera en god vård och omsorg trots ansträngd ekonomi och minskad tillgång till personal så behöver vi se över våra arbetssätt, med hjälp av bland annat välfärdsteknik. Planeringscenter för individuell omsorg, PIO, utgörs av ett multiprofessionellt team bestående av projektledare, sjukgymnast, handläggare, arbetsterapeut och distriktssköterska. PIOs uppdrag är att hitta hållbara lösningar för äldreomsorgen i Falkenbergs kommun genom att införa ny teknik och utveckla nya arbetssätt. Målet är att upprätthålla en hög kvalitet inom verksamheten utifrån de förutsättningar som ges i framtiden.

Under ledning av PIO har personal på Ätranhemmet i Falkenbergs kommun under tre månader fått testa två sorters motoriserade draglakan, TurnAid och WendyLett4way med handtag. Syftet har varit att undersöka om motoriserade draglakan kan bidra till förbättrad arbetsmiljö och frigjord tid hos brukare där man vanligen är dubbelbemannad vid omsorgsarbete i säng. Under testperioden har TurnAid använts hos sammanlagt sju brukare och WendyLett4way med handtag har testats hos fyra.

Utvärderingen visar att det är möjligt att arbeta enkelbemannat med både TurnAid och WendyLett4way med handtag vid allt omsorgsarbete i säng förutom vid förflyttning högre upp i säng, vid större läckage eller om brukaren är utåtagerande.

Omsorgspersonalen uppger att de motoriserade draglakanen har bidragit till minskad stress, minskad smärta/obehag vid omsorgsarbete i säng och att det frigjort tid till andra arbetsuppgifter. Omsorgspersonalen har varit positiva till de nya hjälpmedlen och önskade i slutet av testperioden utöka till fler brukare.

Utmaningarna om man vill breddinföra (utöka användningen av motoriserade draglakan inom äldreomsorgen i hela kommunen) är dels kostnaderna för hjälpmedlen och även resurserna som krävs för att utbilda medarbetarna i hur man hanterar dem. Resultatet på arbetsmiljön har varit positivt, men det är svårt att göra en rättvisande ekonomisk analys på det knappa brukarunderlaget i denna testperiod samt på grund av att WendyLett4way med handtag inte kunnat användas fullt ut på grund av begränsad lyfthöjd på Ätranhemmet.

Projektgruppens rekommendation är att en ny testperiod, på ett annat särskilt boende genomförs för att få mer indata och kunna göra en tydligare ekonomisk analys till underlag för huruvida ett breddinförande ska göras.

Styrgruppen har beslutat enligt projektgruppens rekommendation och en ny testperiod kommer att inledas under hösten 2019.

2. Business casets huvuddrag

Vändning i säng av brukare som inte kan förflytta sig själva görs vanligen manuellt av en till två personal och med hjälp av glid-/draglakan. Ett alternativ till manuell vändning är motoriserade draglakan, som möjliggör för personalen att arbeta enkelbemannat och med mindre fysisk belastning. Falkenbergs kommuns rehabenhet har sedan några år tillbaka ett fåtal motoriserade draglakan (några WendyLett4way med handtag och två TurnAid) i lager, men dessa har använts i liten utsträckning. WendyLett4way med handtag är ett gliddraglakan som kopplas till befintlig taklyft för att motoriserat göra vändningen av brukaren. TurnAid är ett motoriserat draglakan i kombination med sänggrind där draglakanet fästs på en vals som med fot- eller handkontroll roteras och gör en motoriserad vändning av brukaren.

Wendylett4way med handtag

TurnAid

De patienter som fått förskrivet motoriserade draglakan inom hemsjukvården i Falkenbergs kommun är främst tunga brukare eller de med mycket smärtproblematik. I kommuner som Bollnäs och Landskrona används motoriserade draglakan i betydligt större omfattning.

I december 2018 signalerade enhetschefen på Ätranhemmet att de hade stor andel boende med behov av dubbelbemanning vid vändning/omvårdnad i säng (cirka 70 procent, jämfört med genomsnittet på 30 procent i Falkenbergs kommun). Detta medförde hög arbetsbelastning och behov av extrainsatta vikarietimmar motsvarande 2,5 timmar/dag på en avdelning. De hade inte testat motoriserade draglakan.

Under tre månader (mars-maj) genomförde PIO en testperiod för att undersöka vilka arbetsmiljövinster som kan nås med hjälp av motoriserade draglakan, samt om behovet av dubbelbemanning vid omsorgsarbete i säng skulle minska. Testperioden inleddes med två heldagar utbildning och workshop för all personal på berörda avdelningar (Tallen, Björken samt nattpersonal), varje personal fick en heldag var. Dagen efter sista workshopen monterades hjälpmedlen hos brukarna. Dock hade antalet brukare med dubbelbemanning minskat inför utprovningarna och när en månad gått var endast tre av fem TurnAid i bruk. Ätranhemmets tredje

avdelning Linden önskade inkluderas i testperioden, så utbildning ordnades under april och i slutet av månaden fick de två TurnAid utprovade.

Resultatet av testperioden ska ligga som beslutsunderlag för om motoriserade draglakan ska användas i större utsträckning än idag, för att nå större organisationsnytta (underlättad arbetsmiljö/bemannning för omsorgspersonal). I dagsläget förskrivs hjälpmedel av rehabenheten individuellt och med brukarfokus.

Under testperioden prövades även konceptet "superanvändare för hjälpmedel" för att se om det kunde underlätta vid behov av utbildning av vikarier och ny personal. Superanvändarna har varit speciellt utsedda undersköterskor som ansvarat för att utbilda och stötta sina kollegor i användandet av de motoriserade draglakanen. Superanvändarna har spelat en stor roll för effekterna som nåtts under testperioden.

För att underlätta korrekt bäddning av glid- och draglakanen har bäddkort använts under testperioden, eftersom det vid MARs tillsynsrapport framkommit att brukarnas glid- och draglakan ofta är felbäddade. Bäddkorten har inte använts fullt ut av all personal, men många ställer sig positiva till dem.

3. Metod

- **Observationer** under omsorgsarbete hos brukare före och efter test av motoriserade draglakan.
- **Intervjuer** med superanvändare under och efter testperioden (se bilaga 1).
- **Samtal** med de brukare som fått testa de motoriserade draglakanen.
- **Flödesbeskrivning** av omsorgsarbete i säng har upprättats med stöd av superanvändare före och efter testperioden.
- **Tidtagning** av omsorgsmoment med och utan motoriserade draglakan har utförts av superanvändare (se flödesbeskrivning).
- **Enkäter** (se bilaga 2, 3, 4) till omsorgspersonal före och efter testperioden. Tid mellan enkäterna >2 månader. Svarsfrekvens på enkät före testperioden var 23 personer, efter testperioden 20 personer.
- **Dagböcker** har använts på avdelningarna i vilken personalen fick skriva ner sina tankar och frågor under testperioden. Totalt har personalen skrivit i dagböckerna 46 gånger.
- **Gruppdiskussion** med omsorgspersonal på APT i slutet av testperioden (se bilaga 5)
- **Urval av produkter** har gjorts efter att leverantörer med lösningar för motoriserad vändning haft visning för PIO-gruppen samt personal från Rehabenheten. Två olika typer av lösningar testades eftersom hypotesen var att de täcker in olika brukargrupper samt att prisskillnaden mellan produkttyperna var stor. WendyLett4way med handtag valdes eftersom de tillhandahålls från samma leverantör som de andra glid- och draglakan som används inom äldreomsorgen i Falkenbergs kommun. TurnAid valdes eftersom de var billigare än konkurrenten och dessutom inte kräver något nytt komplementärsavtal gällande montering på kommunens vårdssängar. För produktjämförelse, se bilaga 9.

Testperioden för de motoriserade draglakanen har varit 2,5 månader från utbildning till utvärdering.

4. Utvärderade dimensioner

4.1. Brukarnytta

4.1.1. Självständighet

Ingen påverkan på självständigheten eftersom brukare som är aktuella för motoriserat vändhjälpmedel redan har hjälp vid vändning i säng. Personalen har dock rapporterat om en brukare som med WendyLett4way nu kan göra vissa lägesändringar i sängen självständigt.

4.1.2. Aktivitet och delaktighet

Generellt sett ingen påverkan.

4.1.3. Samhörighet

Då en vändning i säng utförs med hjälp av en personal istället för två är möjligheterna till bra samarbete och god kontakt med brukaren större, vilket flera i personalen beskrivit.

Citat från personalenkät på frågan "Har du testat att arbeta enkelbemannat med WendyLett4way med handtag?":

"Ja, flera gånger. Bra närvarande kontakt med brukaren"

4.1.4. Trygghet

Flertalet av brukarna har haft svårt att verbalt redogöra för vad de tycker om de motoriserade draglakanen vid utvärderingen. Vissa uttryckte i början att de inte tyckte om TurnAiden. Men personalen uppger att de flesta av dessa brukare generellt sett har svårt för förändringar.

Omsorgspersonalens generella uppfattning är att de motoriserade draglakanen inte har utgjort någon större skillnad gällande trygghet eller obehag vid vändningar för brukarna. Nattpersonalen har dock berättat om vissa brukare som blivit lugnare/mindre oroliga/aggressiva och med mindre smärta sedan de fick motoriserade draglakan (även brukare som från början var tveksamma till att pröva). Dagpersonal berättade om en brukare som tidigare haft mycket problem med yrsel vid vändningar, men som nu inte verbalt uttrycker det i samma utsträckning och som nu smidigare "följer med" i vändningen och verkar vara mer förberedd på vad som ska hända. De upplever att brukaren uppskattar den lugna takten som vändningen med TurnAid medför.

Citat från dagbok: *"Enkel vändning vid nedre tvätt, lägga liftmatta. X va trygg imorse. Gick mycket bra"*

Citat från personalenkät: *"Helt klart underlättar. Skonar min kropp, -brukaren och kan arbeta mer självständigt. Och så långt man kan är det alltid bättre med 1 personal + brukare. 2 personal kan kännas hotfullt mm."*

Nattpersonalen uppgav vid utvärderingen ingen större skillnad i hur brukarna sover med motoriserade draglakan, att de inte vaknar mindre. Vissa brukare har störts av ljudet från TurnAids grindar och då grindskydden tas bort. En i nattpersonalen uppgav dock i dagboken: *"Fungerat fantastiskt bra med vändning och små lägesändringar. Brukaren har sovit. Mycket troligt att X annars hade vaknat, i alla fall vid en "hel vändning". Och jag känner själv en enorm skillnad – så bra och lätt och inte alls så slitsamt för min kropp!"*

4.1.5. Integritet

Då personal arbetar enkelbemannat inne hos brukaren så är det färre som behöver närvara vid omsorgsarbete av intim karaktär såsom nedre hygien. Vid vändningen slipper dessutom brukaren att ha händer på kroppen som trycker/drar.

Citat från enkätfråga "Har du testat att arbeta enkelbemannat med TurnAid?":

"Det blir lättare att vända och byta på patient själv. Underlättar även för tunga belastningar på kroppen. Man stör ej patienten lika mycket för att man "drar" inte i de lika mycket när man vänder de."

Citat från intervju med superanvändare:

"När vi i personalen vant oss vid att köra helt ut och inte i små stötande omgångar så tycker brukaren att det är skönt. Inte smärtframkallande – tvärtom. De slipper känna grepp som är obekväma."

4.2. Organisationsnytta

4.2.1. Ekonomi

Förväntade kostnader för inköp/ hyra, service m.m.

I Falkenbergs kommun har cirka 30 procent av brukarna inom särskilt boende behov av dubbelbemanning vid omsorgsarbete i säng (143 av 466 boendeplatser i maj 2019), cirka två till fem brukare per avdelning i snitt. Det är svårt att uttala sig om det lämpligaste hjälpmedlet är TurnAid eller WendyLett4way med handtag på dessa brukare, utan det kräver en individuell bedömning.

Varje brukare behöver dubbel uppsättning av glid- och draglakan.

TurnAid-system:

33 800 kronor (inklusive två draglakan, två glidlakan, handenhet och fotkontroll). För ytterligare uppsättningar glid- och draglakan 4 370 kronor/dubbelt set.

Service på TurnAid: görs 1 gång/år. Tidsåtgång: 15 minuter exklusive restid.

Tid för montering: 30 minuter exklusive körtid.

Tid för demontering: 15 minuter exklusive körtid.

Om man byter säng mellan brukare istället för att montera en ny TurnAid så går endast tid åt till spritning/bäddning av sängarna (20-30 minuter/säng) och då behövs inte en tekniker för bytet. Beräknad livslängd för ett TurnAid-system är 10 år.

WendyLett4way med handtag:

1 982 – 3 008 kronor för dubbla set glid- och draglakan. Olika pris beroende på vilken längd på glidlakan som behövs. Till detta behövs en lyftmotor, som kostar cirka 8 500 kronor, men de aktuella brukarna under testperioden hade redan taklyft för sina andra förflyttningar. Inget behov av service annat än för taklyften som ändå servas årligen för användandet med lyftsele.

Om samtliga brukare med dubbelbemanning boende på särskilt boende i Falkenbergs kommun skulle få en TurnAid skulle kostnaden för inköp vara 4,8 miljoner kronor exklusive personalkostnader för utbildning, service och montering, jämfört med 430 000 kronor för WendyLett4way med handtag.

Vilka utbildningsinsatser som krävs

All omsorgspersonal behöver utbildas av antingen leverantören eller rehabenheten. Fortlöpande utbildning av vikarier och ny personal görs av superanvändare på avdelningen.

Tidsåtgång för utbildning: vid utbildning av ett fåtal personer krävs 20 minuter för

WendyLett4way med handtag, 30 minuter för TurnAid. Vid utbildning av en stor personalgrupp bör man räkna med tre timmar för att visa båda hjälpmedlen. Båda utbildningssätten har använts under denna testperiod och bägge har resulterat i personal som klarar att använda hjälpmedlen enkelbemannat.

Om hjälpmedlen ska breddinföras så behöver även personal från bemanningsenheten utbildas.

Effekter på tidsåtgång

Nedan visas en översikt av hur arbetsflödet ser ut hos en genomsnittlig brukare med dubbelbemanning vid vändningar. De rödmarkerade momenten innebär dubbelbemanning, medan de grönmarkerade momenten är enkelbemannade. Skillnaden mellan Arbetsflöde 1 och 2 visar hur arbetet under testperioden har kunnat ändras till enkelbemanning på ett flertal moment.

Arbetsflöde 1, utan motoriserade draglakan:

Arbetsflöde 2, med motoriserade draglakan

På Ätranhemmet utfördes dubbelbemannade vändningar i säng hos brukare genomsnittligen åtta tillfällen/dygn/brukare. Enligt superanvändarna är det möjligt att vid sju av dessa åtta tillfällen istället arbeta enkelbemannat då man har motoriserade draglakan. Personalen uppger dock att de inte kan vara enkelbemannade om en brukare är aggressiv, om det blivit ett stort läckage i sängen eller om hen behöver förflyttas högre upp i säng.

Då personalen lyckas arbeta enkelbemannat vid alla ovanstående gröna moment så frigörs totalt cirka 50 minuter/brukare/dygn enligt superanvändarens klockning. Största vinsten är vid morgonarbetet som är en sammanhängande tid där det annars krävs dubbelbemanning. Troligen är tidtagningen något i överkant, men även om man halverar den tiden så är det en bra tidsvinst. Dagtid utfördes klockningen endast hos brukare med WendyLett4way med handtag, medan den nattetid har utförts även för TurnAid. Superanvändaren dagtid berättar att tidsåtgången är ungefär densamma mellan TurnAid och WendyLett4way med handtag.

En del personal upplever att det tar lite längre tid med de motoriserade draglakanen än med en manuell vändning, men att skillnaden är väldigt liten och då motoriserade draglakan används så frigörs en hel personal under den tiden.

Citat från intervju med superanvändare:

"Vi får fram tid åt att vara ute bland våra brukare. På eftermiddagen stiger alltid oron på ett demensboende. Då är det mycket värdefullt att en personal kan vara med och bryta av och lugna ner direkt. Istället för att vi båda är upplåsta på ett rum."

En stor andel av personalen upplever att de motoriserade draglakanen har frigjort tid till andra arbetsuppgifter. Det är främst under morgonarbetet som den frigjorda tiden kan användas effektivt. En superanvändare berättade att då en kollega ensam klarade att göra hela morgonarbetet inne hos en brukare med TurnAid så hann superanvändaren under tiden ge två andra brukare både medicin och frukost. På en annan avdelning så får de ibland upp brukarna tidigare till frukost nu eftersom en personal som börjar klockan 07 hinner förbereda två brukare själv i sängarna tills kollegan kommer klockan 07:45 och då kan de hjälpas åt att använda personlyften och sedan fortsätta enkelbemannat igen hos varsin brukare.

4.2.2. Kompetensförsörjning

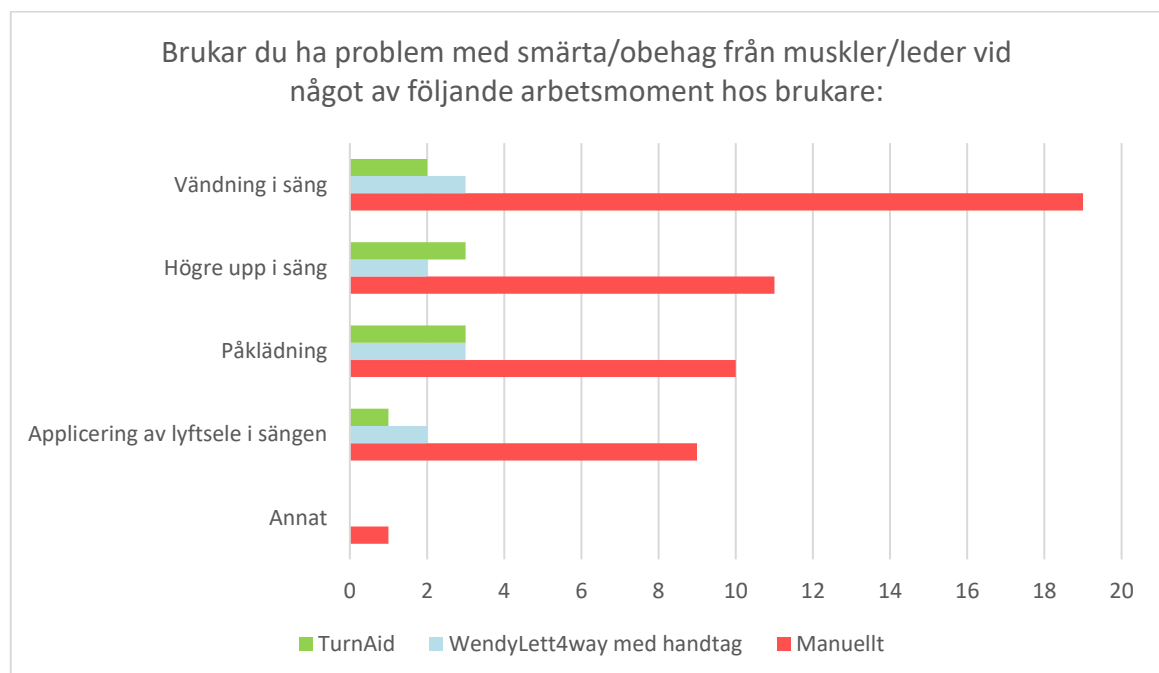
På Ätranhemmet tilldelades en avdelning som hade fem till sex dubbelbemanningar 2,5 extra vikarietimmar/dag innan testperioden. På samma avdelning har de nu tre brukare med motoriserade draglakan. Enligt superanvändarnas klockning borde tid kunna frigöras motsvarande sammanlagt 2,5 timmar/dygn på dessa med de motoriserade draglakanen, vilket motsvarar de tidigare extrainsatta vikarietimmarna. Vid kommande toppar i dubbelbemanning borde man eventuellt kunna se motoriserade draglakan som ett hjälpmedel för att kunna hantera arbetsbelastningen på befintlig bemanning trots ökat omsorgsbehov.

Nattetid är Ätranhemmet bemannat med en personal/avdelning. Tidigare behövde de vid behov av dubbelbemanning hos en brukare nattetid alltid "ringa över" en kollega för att göra omsorgsarbetet i säng. En i personalen uttryckte nu att de inte "ses så mycket nattetid längre" eftersom de klarar att arbeta mer självständigt när de har de motoriserade draglakanen. Med tanke på att det i dagsläget är två till tre brukare/avdelning med dubbelbemanning som två till tre ggr/natt ska vändas så är det många tillfällen nattetid som de nu kan arbeta enkelbemannat.

4.2.3. Arbetsmiljö

Resultat gällande smärta och fysisk belastning

Personalens fysiska besvär vid omsorgsarbete i säng har efter testperioden minskat betydligt enligt enkätsvaren, se diagram nedan. Störst skillnad ser man vid arbetsmomentet "vändning i säng". Innan testperioden så uppgav 82,6 procent av personalen att de hade smärta/obehag under arbetsmomentet "vändning i säng", vilket minskade till 12,5 procent med TurnAid och 18,7 procent med WendyLett4way med handtag.

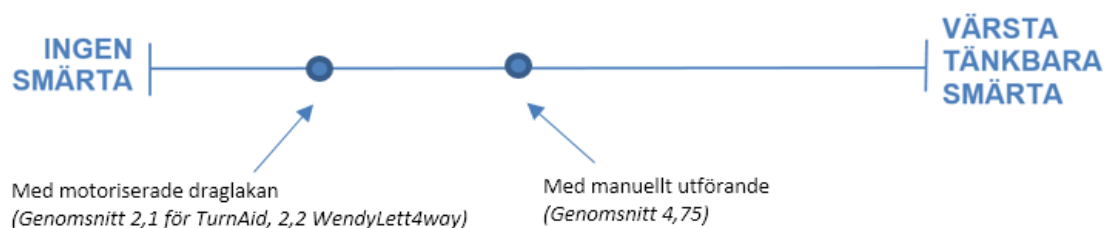

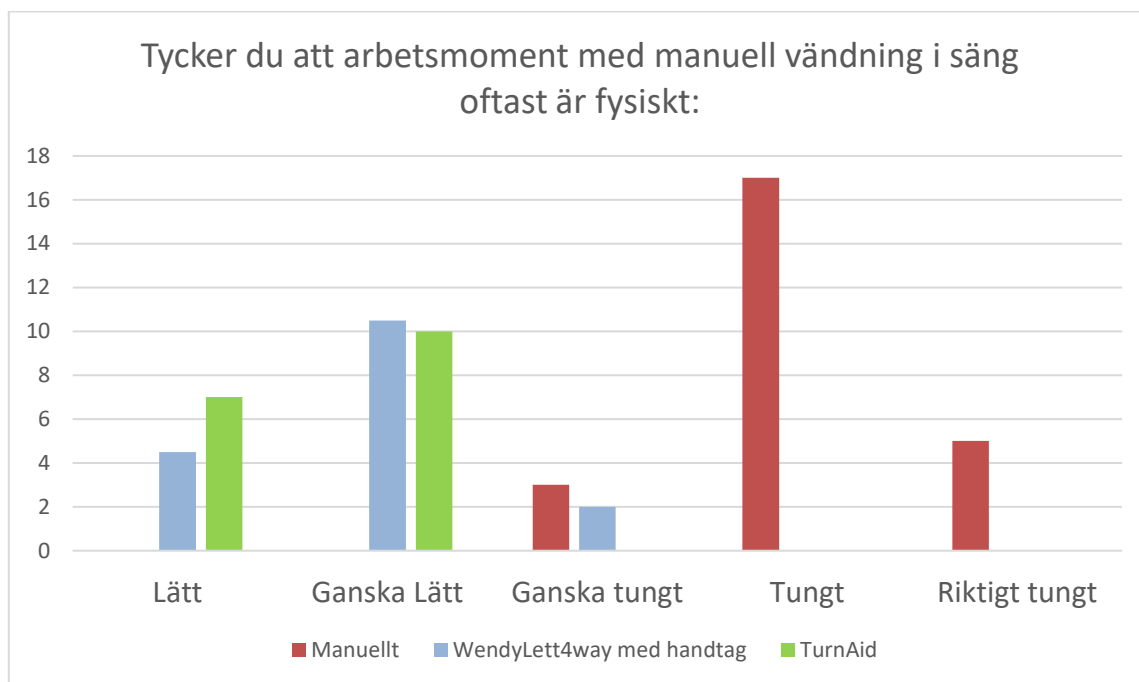
23 personer svarade före testperioden på ovanstående fråga om smärta/obehag och belastning för manuellt utförande av de olika arbetsmomenten. 17 av dessa svarade efter testperioden på samma fråga men gällande utförande hos brukare som har motoriserade draglakan. Två svar har exkluderats eftersom de medarbetarna inte deltog i workshopen och därmed jämförs inte deras svar med svar före testperioden, ytterligare en medarbetare valde att inte kryssa i något svar alls.

Det är svårt att dra säkra slutsatser av resultatet på grund av den lägre svarsfrekvensen på enkäten efter testperioden, men andelen som skattade besvär vid något av ovanstående moment minskade från 95,6 procent till 47 procent med motoriserade draglakan!

Personalen fick även skatta hur ont de har som värst vid ovanstående omsorgsarbete.

Genomsnittsskattningen på VAS-skalan sjönk från 4,75 till 2,2 då värdena tolkades utifrån skalan 0-10. Se bild nedan.

Omsorgspersonalen (svarsfrekvens 23 personer) fick före testperioden uppge hur tungt de tycker att arbetsmomentet "manuell vändning i säng" är. Efter testperioden fick omsorgspersonalen (svarsfrekvens 17 personer) göra samma skattning för vändning med motoriserade draglakan. Svar från personal som ej fyllt i enkät före testperioden har exkluderats.

Citat från personalenkät:

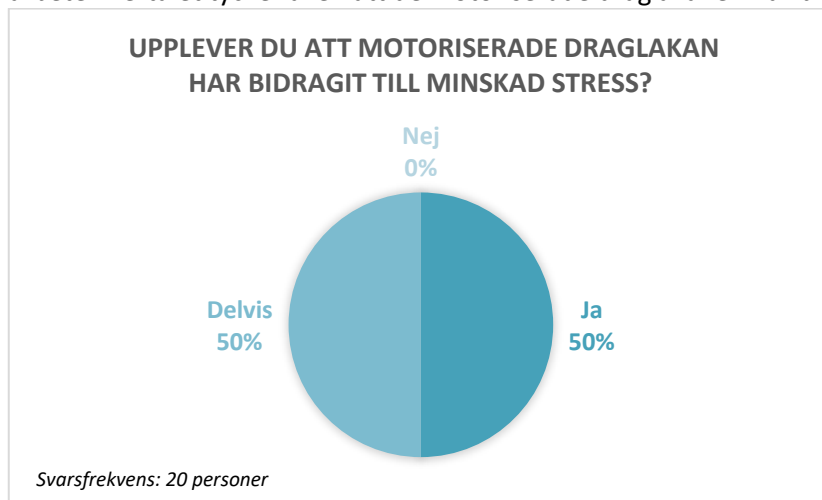
"Känner inget obehag i axel efter några veckors användning av TurnAid."

"Jag hade mycket mer ont innan än i dagsläget när vi fått TurnAid."

"Har ont vad jag än gör och TurnAid har hjälpt mig jättemycket. Får mindre ont än innan."

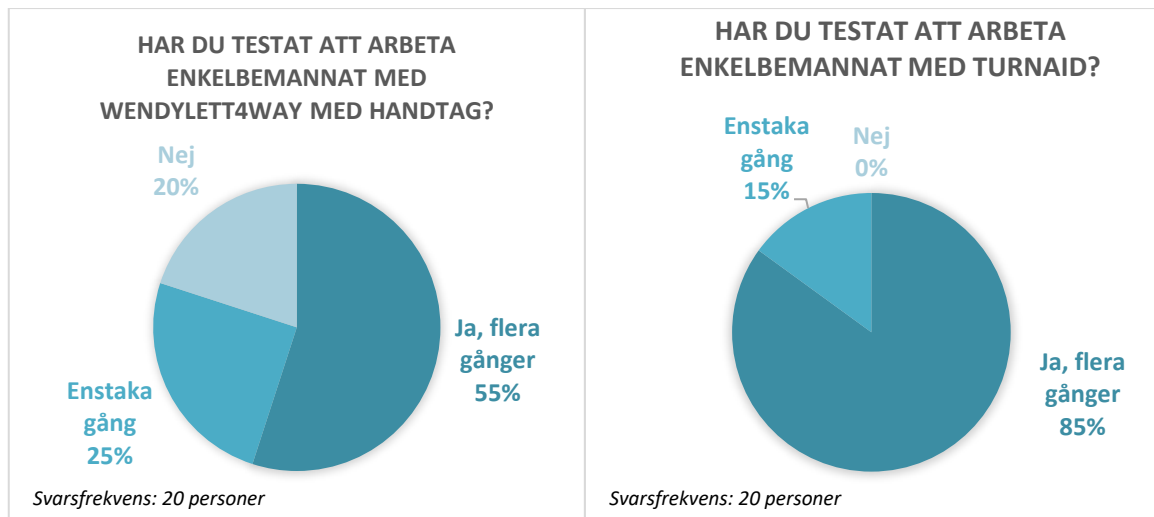
Resultat gällande stress

94 procent av personalgruppen tycker att de motoriserade draglakanen underlättar deras dagliga arbete. Flertalet tycker även att de motoriserade draglakanen har bidragit till minskad stress.

4.3. Teknik

De flesta i personalen har klarat att arbeta enkelbemannat med både TurnAid och WendyLett4way med handtag, dock fler med TurnAid:

Ett problem med WendyLett4way med handtag var att taklyftarnas lyfthöjd inte alltid räckte för att utföra en hel vändning av brukaren. Detta medförde att personalen fick sänka sängen för att göra hela vändningen vilket gav en sämre arbetshöjd.

En stor fördel med WendyLett4way med handtag är dock att det är underlättat förflyttning av brukare högre upp i säng, något som personalen tycker är väldigt svårt med TurnAid.

Citat från dagbok, gällande TurnAid och upplevelsen av funktionen att med valsarna förflytta brukaren högre upp i sängen:

”””Omöjligt” att få upp brukaren i sängen. Lakanet har också glidit upp ca. 25cm, men hade nog ändå inte tagit mig den tiden det tar annars att få upp högre upp i sängen (tar tid + omständigt). Inte heller drag i sängen. Jag + kollega drar i lakanet för att få upp X – tungt”.

Sammanställning av omsorgspersonalens åsikter gällande TurnAid och WendyLett4way med handtag

	Styrkor	Svagheter
WendyLett4way med handtag	• Smidigt vid förflyttning högre upp i säng, vändningar och lägesändringar • Lättare vid lakansbyte än TurnAid • Brukaren kan vara lite mer aktiv	• Omständligt att fästa på lyften upp-ner-upp-ner • Ibland räcker inte lyfthöjden till en hel vändning • Vid ensamarbete så kan det vara bökigt vid byte av inkontinensskydd • Blir ibland knöligt/skrynkligt under brukaren, svårt att rätta till själv
TurnAid	• Behöver jobba mindre med händerna än med WendyLett4way • Bra vid små lägesändringar • Väldigt bra vid applicering av lyftsele (lättare än med WendyLett4way) • Lättare än WendyLett4way vid byte av inkontinensskydd enkelbemannat	• Svårt att få en brukare högre upp i säng • Svårt att ha en god arbetsställning eftersom grinden i nedfällt läge bygger avstånd från sängen • Utrymmeskrävande i rummet pga grindarnas svängradie • Grindskydden låter mycket då man ska ta av dem på natten • Ibland blir lakanet skrynkligt under brukaren • Svårt vid lakansbyte

4.4. Genomförbarhet

Resultaten i denna utvärdering har varit positiva när det gäller arbetsmiljö och frigjord tid, men det är svårt att generalisera utifrån resultaten eftersom testperioden innefattade få brukare. Det var framförallt få som testat WendyLett4way med handtag. Detta hjälpmedel har dessutom varit svårt att använda fullt ut på grund av problem med taklyftarnas lyfthöjd.

Projektgruppens rekommendation är att en ny testperiod på ett annat särskilt boende genomförs för att få mer indata. Det skulle skapa förutsättningar för en tydligare ekonomisk analys för att se om breddinförande ska göras.

För att kunna genomföra ett breddinförande behöver följande beslutas:

- Ska TurnAid förskrivas, vara grundutrustning eller ägas av varje särskilt boende?

- Ska ett eventuellt breddinförande innefatta endast särskilt boende eller även ordinärt boende? Inom ordinärt boende skulle man eventuellt få loss mer tid än på särskilt boende om dubbelbemanningen helt kan minskas till enkelbemanning vid omvårdnad i säng eftersom arbete inom ordinärt boende alltid medför restid före/efter, dock blir det ingen tidsvinst om man i anslutning till vändmomentet behöver vara dubbelbemannad för att använda personlyft till förflyttning till/från säng. Det är även större utmaningar att få till utbildning och stöttning via superanvändare för personalgruppen inom ordinärt boende.

Om man beslutar att breddinföra inom särskilt boende skulle följande upplägg vara möjligt:

- Implementering på ett särskilt boende i taget
- Halvdags utbildning för både TurnAid och WendyLett4way för hela personalgruppen på särskilda boendet innan utprovning hos brukare. Fortlöpande utbildning av vikarier efter implementering hålls av superanvändare på särskilt boende
- Utprovning av motoriserade draglakan görs av fysioterapeut och arbetsterapeut från kommunens rehabenhet
- Lagerhållning, service och montering/demontering sköts av kommunens hjälpmedelsservice

4.4.1. Superanvändare för hjälpmedel

Under projektet testades konceptet "superanvändare för hjälpmedel" där vi testade att utvald omsorgspersonal ansvarade för att visa vikarier och nya kollegor hur man använder hjälpmedlen. För rollbeskrivning, se bilaga 6.

De fick samma utbildning som de andra i personalen, men erbjöds extra hjälp/stöd exempelvis med bredvidgång av delprojektledaren. Innan testperioden utformades en checklista som superanvändarna ska använda under utbildning av kollegor. Se bilaga 7.

Superanvändarna har under testperioden gjort en stor insats med att peppa sina medarbetare att våga testa att vara enkelbemannade. Utan superanvändare hade vi nog inte vid utvärderingen nått så höga siffror på andel personal som testat att använda de motoriserade draglakanen enkelbemannat.

Citat från intervju med superanvändare: *"Allt arbete fram till förflyttning över till rullstol kan göras ensam. De som inte arbetar ensamma beror på osäkerhet eller gamla vanor."*

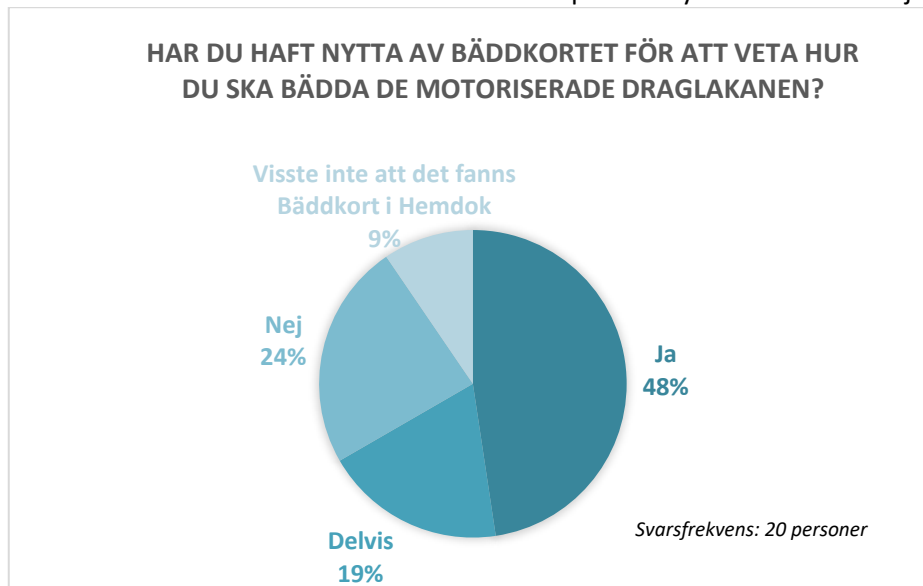
Personal på en avdelning uttryckte att det var en trygghet att det fanns en personal som var utnämnd superanvändare som de kunde fråga och som kunde visa om man kände sig osäker.

4.4.2. Bäddkort

Inför testperioden utformades "bäddkort" (se bilaga 8) för att underlätta bäddningen för omsorgspersonalen när de fick de nya olika drag- och glidlakanen. Samtliga sängar var vid stickprov rätt bäddade. Enligt superanvändarna har dock WendyLett4way med handtag hamnat hos fel brukare vid tillfälle och ett flertal gånger upptäcktes det att TurnAid varit felbäddad med draglakanet pårullat åt fel håll.

Resultatet från enkäterna visade att mer än 48 procent tycker att de varit hjälpta av bäddkorten:

4.5. Angelägenhet

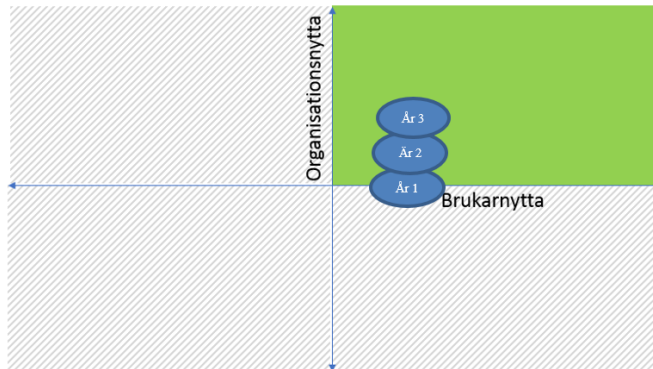
Det är angeläget att se över vem som ska ansvara för personalens/organisationens perspektiv när det kommer till hjälpmedel som underlättar arbetsmiljön. Det behövs ytterligare indata för att bedöma huruvida det är ekonomiskt hållbart att breddinföra motoriserade draglakan för att underlätta kompetensförsörjning och bemanning samt bibehålla god arbetsmiljö.

4.6. Tabell

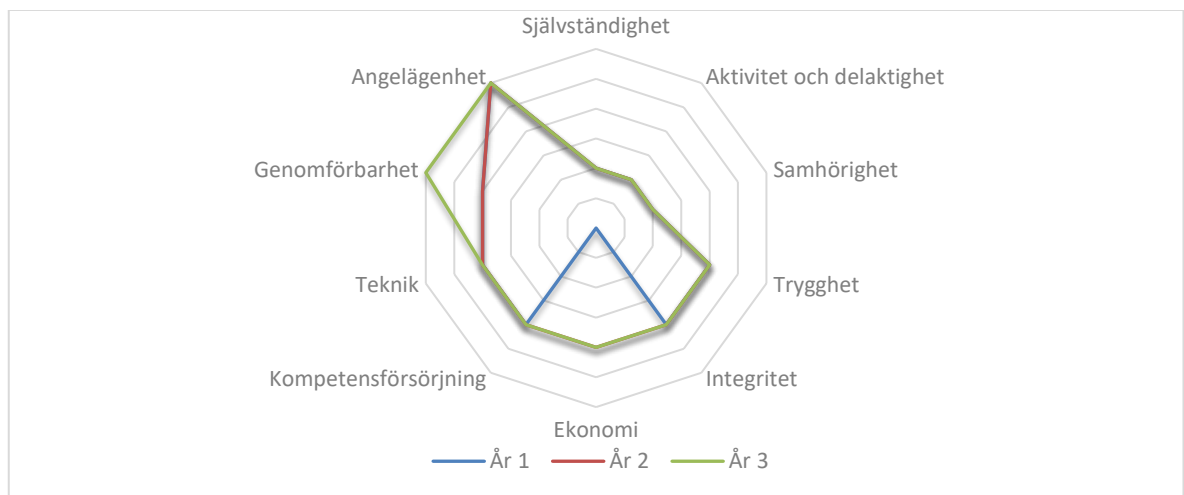
Ange värden från -2 (mycket negativt) till +2 (mycket positivt) för varje dimension.

Dimension	År 1	År 2	År 3
<i>Brukarnytta</i>			
Självständighet	0	0	0
Aktivitet och delaktighet	0	0	0
Samhörighet	0	0	0
Trygghet	1	1	1
Integritet	1	1	1
<i>Organisationsnytta</i>			
Ekonomi	-1	1	1
Kompetensförsörjning	1	1	1
Teknik	1	1	1
Genomförbarhet	1	1	2
Angelägenhet	2	2	2

4.7. PIO-kvadrant

4.8. Spindeldiagram

5. Riskanalys

En identifierad risk innan testperioden var att man med WendyLett4way med handtag lättare kan "fuska" och göra förflyttningen manuellt istället för med taklyften. En månad in i testperioden så uppger personal redan att det händer. Dels för att det är många moment vid vändning och även för att taklyftarnas höjd inte räcker fullt ut för vändningen utan de behöver istället sänka sängen, och då kan de inte fortsätta ha en god arbetshöjd.

Citat från personal:

"Det blir lätt att man fuskar m. Wendylett. Det måste vara smidigt om man ska använda hjälpmedel. Det ska vara enklare – inte krångligare. Vid vändning/byte av ink.skydd/nedre toalett måste vi ha sängen i bra arbetshöjd. Men då blir dragen Wendylett för långa – takliften slår i. Det är väl inte meningen att man ska höja – sänka – höja- sänka etc."

WendyLett4way med handtag är en betydligt billigare lösning än TurnAid, men om man vill få till ett ändrat arbetssätt för att frigöra personal genom minskad dubbelbemanning så är TurnAid något lättare ur det hänseendet eftersom det inte går att "fuska" med TurnAid och arbeta manuellt.

Både TurnAid och WendyLett4way med handtag kan användas för att minska dubbelbemanning till enkelbemanning. WendyLett4way med handtag har dock inte fått fulla möjligheter att visa sin potential, dels eftersom det är få brukare som fått testa det under denna period samt på grund av problem med taklyftshöjden på Ätranhemmet. En översyn av kommunens särskilda boenden visade att nästan hälften boendena har samma taklyftshöjd som på Ätranhemmet, medan övriga har bättre lyfthöjd. Dessutom kan taklyftshöjden skilja sig mellan olika rum på samma boende. Efter testperioden har ett motoriserat draglakan med smalare bredd, Protectas EasyRoll 4way, testats hos en brukare på Ätranhemmet. Personalen uppger att det har fungerat mycket bättre med EasyRoll 4way och att de inte längre behöver sänka sängen för att göra hela vändningen, men att den har något tjockare tyg än WendyLett4way med handtag.

De motoriserade draglakanen har god potential att förbättra arbetsmiljön för omsorgspersonalen och även att frigöra tid. Dock kräver lösningen en stor utbildningsinsats och innebär även en kostnad för hjälpmedlen. Eftersom WendyLett4way med handtag (alternativt EasyRoll 4way) skulle behöva testas ytterligare så är projektgruppens rekommendation att en ny testperiod, på ett annat särskilt boende, genomförs för att få mer indata och kunna göra en tydligare ekonomisk analys till underlag för huruvida ett breddinförande ska göras.

Det är av intresse att testa på ett annat särskilt boende eftersom faktorer som skulle kunna innebära ett annat resultat på upplevd smärta vid omsorgsarbete i säng kan skilja sig särskilda boenden emellan (personalens ålder, erfarenhet, när de senast gick förflyttningsutbildning, med mera).

6. Bilagor

1. Intervjufrågor superanvändare.pdf
2. Enkät workshop.pdf
3. Enkät vändhjälpmedel uppföljning.pdf
4. Enkät svar.pdf
5. Diskussionsfrågor uppföljning APT.pdf
6. Superanvändare TurnAid och WendyLett4way med handtag.pdf
7. Checklista superanvändare.pdf
8. Bäddkort Turnaid.pdf, Bäddkort WendyLett4way med handtag.pdf
9. Produktjämförelse Motoriserade draglakan.pdf